Polska literatura dramatyczna

od połowy XVIII wieku do czasów współczesnych.

Wykaz utworów

Wstęp.

Przystępując do opracowania tej książki autor zakreślił sobie jako cel generalną enwentaryzację zasobów polskiej literatury dramatycznej, jednak po bliższym wejrzeniu w stan dostępnych materiałów doszedł do wniosku, że jest to narazie nieosiągalne. Zbyt wiele utworów jest ukrytych w różnych archiwach prywatnych, w teatrach, w agenturach, u zbieraczy i u autorów lub ich rodzin, zbyt wiele materiałów do historii teatru, zwłaszcza prowincjonalnego, jest niedostępnych lub trudnych do wyzyskania, zbyt nikła wreszcie jest literatura przedmiotu do biografii pisarzy, bibliografii dzieł i historii przedstawień, by można było marzyć o jakimś komplecie. W obecnych warunkach inwentarz en bloc jest wykluczony. Narazie opracować się da tylko zrąb podstawowy, bardziej dostępny i uchwytny.

Biorąc pod uwagę oczekiwane dopełnienia druk tej książki możnaby bądź odłożyć na długie lata, bądź przeprowadzić już teraz z zapowiedzią suplementów jako zasady. To drugie wyjście wydaje się jedynie wskazane, gdyż książka mimo wszelkich ewentualnych braków przynosi materiał obfity, w dużej mierze nieznany i nieuwzględniony w dotychczasowej literaturze przedmiotu, zaś suplementy zawsze byłyby nieuniknione wobec powstawania nowych utworów scenicznych i postępu badań naukowych. Wolno zresztą przypuszczać, że książka już w obecnym stanie jako zrąb podstawowy będzie miała swą wartość i że z niej korzystać będą z pożytkiem nie tylko specjaliści-badacze, lecz również krytycy, autorzy, kierownicy teatrów, bibliotekarze, wogóle ci wszyscy, którzy w pracy zawodowej poszukiwać będą informacji o polskiej twórczości dramatycznej.

Zycie dramatu tym się zasadniczo różni od życia innych rodzai twórczości pisarskiej, że w grę wchodzi teatr jako pośrednik między autorem i społeczeństwem. Fakt, że utwór dramatyczny dociera do odbiorcy niekoniecznie przy

udziale druku w zakresie znacznie szerszym ~~już~~ niż jest to możliwe w innych działach literatury,pociąga za sobą szereg konsekwencji.

Autor,mając do wyboru teatr lub książkę jako pierwszą formę dla ekspansji swego dzieła,wybiera zazwyczaj teatr,co zgodne jest z charakterem dramatu jako widowiska wyobrażanego i z przeznaczeniem teatru,by takie widowiska urzeczywistniać na scenie.Autor,przeznaczając swą sztukę przede wszystkim do wystawienia w teatrze,nie śpieszy się z ogłoszeniem swej pracy,chce wraz z dyrekcją teatru,by rzecz była grana jako nowość nieznana z czytania,czeka na głosy prasy i przyjęcie widzów,wszelkie wogóle nadzieje moralne i materialne pokłada w teatrze i dopiero później w razie osiągniętego sukcesu myśli o druku. Rezultat tego jest taki,że nie wszystkie utwory grane są ogłaszane.Drukiem ukazują się naogół tylko te z pośród granych,które zdobywszy większe uznanie, mogą liczyć także na odbiorców książek.Dawniej dużą tu rolę odgrywały teatry zawodowe,dopóki trwał system repertuarowy,przedłużający na lata życie sceniczne utworów,oraz teatry amatorskie,dopóki wzorowały się na zawodowych,równocześnie dramatem książkowym interesowali się zwykli czytelnicy,o czym świadczy druk licznych utworów w tygodnikach i dziennikach w II-ej połowie XIX wieku. Dzięki tym czynnikom więcej niegdyś prac dramatycznych grywanych na scenach zawodowych mogło się ukazać drukiem,niż obecnie,gdy teatrom zawodowym wystarcza nakład maszynopisu,teatry amatorskie wypracowują swój własny repertuar,zaś szersze koła nie czytują dramatów.Stąd charakterystyczne zjawisko,że dziś najwięcej ukazuje się drukiem takich utworów,które bądź wchodzą w skład lektury szkolnej/arcydzieła klasyczne/,bądź służą specjalnie scenom amatorskim różnych typów/dziecięce i młodzieżowe,szkolne,popularno-ludowe,żołnierskie/ bez oglądania się na teatr kunsztowny zawodowo-publiczny.Dramat artystyczny poza nielicznymi wyjątkami stanowi martwy towar na rynku księgarskim,jednak rynek ten chociaż przyjaźniejszy dla sztuk popularnych,i tutaj pozostaje w dysproporcji do podaży,wchłaniając tylko niektóre utwory grywane w szkołach i w teatrach

udziale druku w zakresie znacznie szerszym niż jest to możliwe w innych działach literatury, pociąga za sobą szereg konsekwencji.

Autor, mając do wyboru teatr lub książkę jako pierwszą formę dla ekspansji swego dzieła, wybiera zazwyczaj teatr, co zgodne jest z charakterem dramatu jako widowiska wyobrażanego i z przeznaczeniem teatru, by takie widowiska urzeczywistniać na scenie. Autor, przeznaczając swą sztukę przede wszystkim do wystawienia w teatrze, nie śpieszy się z ogłoszeniem swej pracy, chce wraz z dyrekcją teatru, by rzecz była grana jako nowość nieznana z czytania, czeka na głosy prasy i przyjęcie widzów, wszelkie wogóle nadzieje moralne i materialne pokłada w teatrze i dopiero później w razie osiągniętego sukcesu myśli o druku. Rezultat tego jest taki, że nie wszystkie utwory grane są ogłaszane. Drukiem ukazują się naogół tylko te z pośród granych, które zdobywszy większe uznanie, mogą liczyć także na odbiorców książek. Dawniej dużą tu rolę odgrywały teatry zawodowe, dopóki trwał system repertuarowy, przedłużający na lata życie scenicznego utworów, oraz teatry amatorskie, dopóki wzorowały się na zawodowych, równocześnie dramatem książkowym interesowali się zwykli czytelnicy, o czym świadczy druk licznych utworów w tygodnikach i dziennikach w II-ej połowie XIX wieku. Dzięki tym czynnikom więcej niegdyś prac dramatycznych granych na scenach zawodowych mogło się ukazać drukiem, niż obecnie, gdy teatrom zawodowym wystarcza nakład maszynopisu, teatry amatorskie wypracowują swój własny repertuar, zaś szersze koła nie czytują dramatów. Stąd charakterystyczne zjawisko, że dziś najwięcej ukazuje się drukiem takich utworów, które bądź wchodzą w skład lektury szkolnej /arcydzieła klasyczne/, bądź służą specjalnie scenom amatorskim różnych typów /dziecięce i młodzieżowe, szkolne, popularno-ludowe, żołnierskie/ bez oglądania się na teatr kunsztowny zawodowo-publiczny. Dramat artystyczny poza nielicznymi wyjątkami stanowi martwy towar na rynku księgarskim, jednak rynek ten chociaż przyjaźniejszy dla sztuk popularnych, i tutaj pozostaje w dysproporcji do podaży, wchłaniając tylko niektóre utwory grywane w szkołach i w teatrach

ludowych w całej Polsce.

Teatr jako główny czynnik w kształtowaniu się życia dramatu podtrzymuje i pobudza poczynania pisarskie,tekstom przyjętym nadaje redakcję sceniczną,równocześnie zaś przeprowadza selekcję zaofiarowanych utworów,która tym jest ostrzejsza niezależnie od stosowanych kryteriów,im bardziej podaż góruje nad popytem w danym okresie.W związku z tym po działalności teatru zostają t.zw. egzemplarze teatralne/określane rękopisy lub druki/ oraz liczne manuskrypty rzeczy niegranych.Są czasy,gdy pisarzowi łatwo dostać się na scenę,bywają nawet epoki,gdy sztucznie trzeba wywoływać większą podaż rozpisywaniem konkursów,taki jest głód repertuarowy,kiedyindziej znów sprawa ma się wprost przeciwnie - popyt w stosunku do podaży jest tak nikły,że tylko nieliczne utwory z świeżo napisanych mogą być grane.Wówczas panuje istny zalew rękopisów,szuka się przyczyn zła, padają myśli "nakręcenia konjunktury",by rynek teatralny poszerzyć,wreszcie jako znamienne zjawisko zdarza się częściej niż kiedykolwiek druk takich utworów dramatycznych,które przeznaczone dla scen zawodowo-publicznych wcale na nich nie były grane,co nie świadczy narazie o większych potrzebach czytelniczych,jednak z czasem może je rozbudzić.

Jak widać z powyższego,życie dramatu tym się zasadniczo różni od życia innych rodzai twórczości pisarskiej,że w grę wchodzi teatr,który stanowiąc główne pole dla ekspansji dzieła,w sposób bardzo istotny kształtuje produkcję i jej dwa wyrazy,druk i rękopis.Nie wszystkie utwory grane są ogłaszane,nie wszystkie ogłaszane-grane,nie wszystkie napisane - grane lub ogłaszane,przyczym momenty napisania,wystawienia i ogłoszenia nie zawsze są sobie bliskie, często nawet odległe,w związku z strukturą stosunków teatralno-wydawniczych. Chcąc ogarnąć zasoby literatury dramatycznej należy więc brać pod uwagę równie druki,jak rękopisy i repertuar z uwzględnieniem wszelkich innych świadectw o utworach.Zwykła rejestracja druków i rękopisów,jak w innych działach piśmiennictwa,musi zawieść w dziedzinie dramatu,gdyż losy sceniczne utworów stanowią tu czynnik pierwszorzędny,niezależnie zaś od tego pozwalają ujawnić utwory gra-

ne i nie ogłoszone,których rękopis się nie dochował,oraz ustalić chronologię dzieł,nie zawsze dość wynikającą z druków i rękopisów.

Celem ustalenia zasobów polskiej literatury dramatycznej należy więc gromadzić dane o przedstawieniach,drukach i rękopisach.Każda z tych kategorii wymagała w książce niniejszej innego ujęcia ze względu na swój charakter i przeznaczenie w inwentarzu.

Kategoria pierwsza - przedstawienia - nazwana po krótce "Teatr", została pojęta jako ilustracja faktu,że utwór grywany był od określonego czasu na scenach publicznych.Dla inwentarza literackiego wystarczyły tu ważniejsze premiery,mianowicie: pra-premiera ogólno-polska bez względu na miasto,choćby na głębokiej prowincji; pra-premiery miejscowe w Warszawie,Krakowie,Lwowie, Łodzi,Poznaniu i Wilnie; pierwsze przedstawienia w tych miastach na czołowych scenach,o ile pra-premiera miejscowa odbyła się siłami amatorów lub na scenie drugorzędnej,popularnej czy ogródkowej; nowe inscenizacje dawnego repertuaru na scenach pierwszorzędnych Warszawy z uwzględnieniem podobnych wydarzeń w innych miastach w wypadkach wyjątkowego znaczenia; pra-premiery ogólno-polskie na wyżej zorganizowanych i znanych scenach amatorskich,szkolnych,dworskich i towarzyskich.

Kategoria druga - druki - objęła wiadomości o utworach ogłoszonych w formie ścisłych opisów bibliograficznych.Starano się tu o wyzyskanie materiału możliwie kompletne,notując wszelkie wydania z uwzględnieniem fragmentów.

Wreszcie kategoria trzecia objęła rękopisy w zbiorach publicznych, przy czym tu przyjęto zasadę,by z rzeczy bezimiennych,których autorstwa nie udało się wykryć,uwzględnić narazie tylko utwory grane,ogłoszone drukiem,osnute na tle historycznym oraz przeróbki powieści i t.p.dzieł literackich skądinąd znanych.Tego rodzaju selekcja wydała się niezbędna wobec ogromnych mas rękopisów bezimiennych,jak sztuki odrzucone na konkursach,różne nieśmiałe pierwociny, odpisy na użytek prywatny nie zawsze świadczące o oryginalności utworów,to wszystko nie grane i nie ogłoszone o bardzo niskiej literackiej i kulturalnej

wartości.

Te trzy kategorie faktów przyjęte zostały jako podstawa konstrukcyjna niniejszej książki,gdyż wzajemnie się dopełniając pozwoliły uchwycić główny zrąb literatury scenicznej możliwy do zestawienia bardziej kompletnie i krytycznie w obecnych warunkach.Dane wykraczające poza krąg zdefiniowany traktowane tu były tylko w notach jako materiał uzupełniający.Wchodziły tu w grę relacje zaczerpnięte z różnych źródeł o takich utworach,które ani nie były grane na scenach publicznych,wzgl.amatorskich o wyższym poziomie/przynajmniej o tym nic nie wiadomo/,ani nie były drukowane,ani nie dochowały się w rękopisie w zbiorach publicznych.Pewne z tych utworów będą z czasem wystawione,ogłoszone lub wciągnięte do rękopisów publicznych bibliotek,wtedy do nich się jeszcze powróci w suplementach,jednak narazie lepiej było ostrożniej postąpić z tym materiałem,który nietylko że nie dawał się dość skompletować,ale i obfitował w tytuły bądź nie sprawdzone,bądź jeszcze tymczasowe,ostatecznie nie ustalone.

Wiadomości o utworach drukowanych i rękopiśmiennych łącznie z kroniką premier i notatkami uzupełniającymi ułożone zostały w ramy następujące:

Z dwóch możliwych układów,według autorów lub według tytułów,wybrany został pierwszy wobec przewagi materiału imiennego nad bezimiennym,zaś korzyści płynące z drugiego układu,możność odszukania utworu,znanego tylko z tytułu,dały się tu również osiągnąć wprowadzeniem do skorowidza wykazu tytułów zamiast wykazu autorów tu zbędnego.Z przyjęciem układu imiennego powstała kwestia,gdzie notować utwory bezimienne,które jako hasło miały tylko tytuł: wśród nazwisk autorów,czy też w osobnym dodatkowym dziale w porządku alfabetycznym. To drugie wyjście wydało się tu właściwsze ze względu na znaczną ilość takich pozycji.

Część główna książki objęła materiał imienny w układzie alfabetycznym nazwisk,pseudonimów i kryptonimów.W szczegółach przyjęto tu następujące zasady: w skład ogólnego alfabetu wchodzą hasła główne,którym podporządkowane są dane o utworach,oraz hasła pomocnicze z odsyłaczami do haseł głównych;

przy hasłach głównych nazwiskowych podaje się w miarę możności rok urodzenia autora,jeżeli zmarł,także rok zgonu; hasłem głównym jest zasadniczo nazwisko i tylko w drodze wyjątku pseudonim lub kryptonim nie rozwiązany,wzgl.nawet pseudonim rozwiązany,jeżeli autorka,zmieniając nazwisko prawne,z niego stale korzysta i pod nim jest szerzej znana; w wypadku zmiany nazwisk hasłem głównym jest nazwisko ostatnie,jednak z tym zastrzeżeniem,że jeżeli zmiany nastąpiły wskutek zamążpójścia,nazwisko ostatnie to nie koniecznie prawne,lecz użyte w literaturze scenicznej; w wypadku gdy autor nosił nazwisko z przydomkiem,hasłem głównym jest nazwisko właściwe; wszelkie pseudonimy i kryptonimy rozwiązane oraz nazwiska literackie lub wogóle ostatnie,które nie mogły być przyjęte jako hasła główne,powtórzone zostały jeszcze raz jako hasła pomocnicze z odsyłaczem w ogólnym alfabecie celem ułatwienia czytelnikom w korzystaniu z książki.

W tych oto łamach znalazły się wiadomości o utworach dramatycznych według kanonu ustalonego,które pod hasłami głównymi układano chronologicznie, opierając się na datach premier,druków i rękopisów z uwzględnieniem w miarę możności innych wskazówek,przy czym w wypadkach dat równoczesnych lub ich braku stosowano układ alfabetyczny tytułów.Po wyczerpaniu trzech kategorii podstawowych faktów dorzucono niekiedy noty uzupełniające.

Tego rodzaju plan wymagał podjęcia badań równolegle w kilku kierunkach w granicach wykraczających znacznie poza krąg istniejącej literatury przedmiotu.

Repertuat nowożytnego teatru w Polsce był dotąd przedstawiony tylko ułamkowo.Wykaz Karola Estreichera."Repertoar sceny polskiej od roku 1750 do 1871.Pisarze i tłumacze sceniczni zestawieni abecadłowo."/Kraków 1871,odbitka w 50 egzemplarzach z I-go tomu "Bibliografii Polskiej" s.w.Dramatycy/,pozbawiony dat premier,pełen błędów,nieścisłości i przeoczeń,mógł służyć ledwo jako źródło pomocnicze.Z całej historii teatru i dramatu należycie zarejestrowany był tylko okres stanisławowski w dziele Ludwika Bernackiego "Teatr,dramat i muzyka za Stanisława Augusta" /Lwów 1925/.Wykazy repertuarowe za lata późniejsze,

któreby zwalniały od rewizji dla celów niniejszej książki,należały do rzadkości, jak studium Ludwika Bernackiego "Jan Nepomucen Kamiński"/Lwów 1911/,zestawienia Władysława Zawistowskiego w monografii zbiorowej "Teatr Polski w Warszawie 1913-1923" /Warszawa 1923/ i w "Scenie Polskiej",1924-1926/dział Archiwum/, książki "Trzechlecie Teatru Narodowego w Toruniu 1920-1923" pod red.Wł.Pawłowskiego /Toruń 1923/,"Towarzystwo Dramatyczne w Nowym Sączu 1918-1928" /Nowy Sącz b.r./,"Spis przedstawień Zespołu Reduty w ciągu dziesięciu lat 1919-1929" w opr.Ludwika Simona /Wilno 1929/,Bohdana Korzeniewskiego "Drama w warszawskim Teatrze Narodowym podczas dyrekcji L.Osińskiego 1814-1831" /Warszawa 1934/,Mariana Sobańskiego "Teatr Polski na Śląsku 1922-1937"/Katowice 1937/ i Jana Lorentowicza "Teatr Polski w Warszawie 1913-1938" /Warszawa 1938/.Poza tym repertuar był omawiany lub notowany w różnych studiach z historii teatru, jednak nie zawsze dość przejrzyście,kompletnie czy krytycznie.Z rzeczy większych na wyróżnienie tu zasłużyły książki Stanisława Schnür-Pepłowskiego "Teatr Polski we Lwowie 1780-1881,1881-1890" /2t.,Lwów 1889,1891/ oraz Józefa Kotarbińskiego "Aktorzy i aktorki" /Warszawa 1924/[Teatr Warszawski 1865-1876] i w "W służbie sztuki i poezji" /Warszawa 1929/ [teatr krakowski 1899-1905],podające premiery z datami.Inne monografie o szerszym zakroju,omawiające ważne karty z dziejów teatru,grzeszyły tu niedokładnością,jak Karola Estreichera "Teatra w Polsce" /3t.,Kraków 1873-1879/,W.Koryzmy /Fijałkowskiego/"Teatr polski w Poznaniu 1784-1898.Wys.wznowione" /Poznań 1898/ i Edwarda Wabersfelda "Teatr Miejski we Lwowie za dyrekcji LUdwika Hellera 1906-1918"/Lwów 1917/,nie mówiąc o mniej tu tematycznie przydatnych pracach Stanisława Dąbrowskiego "Teatr w Lublinie i teatry w lubelskiem 1860-1880" /Lublin 1929/ i Antoniego Millera "Teatr polski i muzyka na Litwie jako strażnice kultury Zachodu/1745-1865" /Wilno 1936/1935//.

W tych warunkach celem zgromadzenia dat premier należało podjąć większe poszukiwania źródłowe,tem bardziej że i pomoc w studiach historyczno-literackich była nie wielka,gdyż wyjątkowo zestawiano przedstawienia określonych pisarzy /bibliografia Wiktora Hahna przy dziełach Słowackiego pod red.J.Kleinera;

studium Bronisława Czernika "Korzeniowski i teatr lwowski"/1822-1844/ w "Przewodniku Naukowym Literackim",Lwów 1896;Leona Płoszewskiego "Wyspiański na scenie krakowskiej" w "Ruchu Literackim",Warszawa 1927,nr.9;notatki o Słowackim i Wyspiańskim w wydawnictwach zbiorowych "Królowi Duchowi w dniu powrotu Teatr im.J. Słowackiego",Kraków 1927 i "Wyspiańskiemu Teatr Krakowski" /Kraków 1932/.Dane o premierach dobywano więc z różnych źródeł,przede wszystkim brano tu pod uwagę prasę,przeglądaną też dla ogłaszanych w niej utworów,zwłaszcza wielkie organy, jak "Gazeta Warszawska","Kurier Warszawski","Czas","Dzienni Poznański" etc., nad to badano afisze - zbiór warszawski Biblioteki Narodowej z depozytu miejskiego,zbiór lwowski Biblioteki Baworowskich,zbiór krakowski Biblioteki Jagiellońskiej /tu także afisze z innych miast,m.i.z Warszawy dla ogródków,z Ameryki dla imprez amatorskich/.Wreszcie dla sprawdzenia danych i ich dopełnienia korzystano z różnych dokumentów drukowanych i rękopiśmiennych,z których przydatne okazały się zwłaszcza: "Roczniki Teatru Narodowego Warszawskiego" za lata 1808-1816 ze spisami przedstawień,wykazami autorów oraz "Krótką Kroniką Teatru Polskiego" 1765-1807 w "Roczniku" za r.1813 /przedrukował ją Ludwik Bernacki w "Teatr, dramat i muzyka za Stanisława Augusta",Lwów 1925,T.I/,uzupełnioną następnie do r.1814; dalej "Rocznik Towarzystwa Dramatycznego"/Poznań 1816/;L.A.Dmuszewskiego "Spis wszystkich oper,granych w polskim języku na Teatrach Warszawskich,od założenia polskiej sceny do miesiąca października 1820 roku"/"Tygodnik Muzyczny",Warszawa 1820/,przedrukowany z kontynuacją w "Rysie historycznym opery polskiej" Maurycego Karasowskiego /Warszawa 1859/;"Pamiętnik Sceny Warszawskiej na rok 1838, 1839,1840" Karola Wittego;"Pamiętnik teatrów warszawskich na rok 1871,1872" Stanisława Goślickiego;Henryka Glińskiego "Pogadanka o teatrze i Teatr polski w Petersburgu",1882-1893 /trzy serie: Kraków 1883;Petersburg 1892,/893/;"Repertorium Teatru Krakowskiego od dnia 31 grudnia 1830 r.do dnia 31 października 1833 r." w rękopisie Biblioteki Jagiellońskiej.

Nie mniej szerokie poszukiwania należało podjąć celem zdobycia danych o drukach.Jeden tylko okres stanisławowski był całkowicie zestawiony w dzie-

studium Bronisława Czernika "Korzeniowski i teatr lwowski"/1822-1844/ w "Przewodniku Naukowym i Literackim", Lwów 1895; Leona Płoszewskiego "Wyspiański na scenie krakowskiej" w "Ruchu Literackim", Warszawa 1927, nr.9; notatki o Słowackim i Wyspiańskim w wydawnictwach zbiorowych "Królowi Duchowi w dniu powrotu Teatr im. J. Słowackiego", Kraków 1927 i "Wyspiańskiemu Teatr Krakowski" /Kraków 1932/. Dane o premierach dobywano więc z różnych źródeł, przede wszystkim brano tu pod uwagę prasę, przeglądano też dla ogłaszanych w niej utworów, zwłaszcza wielkie organy, jak "Gazeta Warszawska", "Kurier Warszawski", "Czas", "Dziennik Poznański" i etc., nadto badano afisze - zbiór warszawski Biblioteki Narodowej z depozytu miejskiego, zbiór lwowski Biblioteki Baworowskich, zbiór krakowski Biblioteki Jagiellońskiej /tu także afisze z innych miast, m.i. z Warszawy dla ogródków, z Ameryki dla imprez amatorskich/. Wreszcie dla sprawdzenia danych i ich dopełnienia korzystano z różnych dokumentów drukowanych i rękopiśmiennych, z których przydatne okazały się zwłaszcza: "Roczniki Teatru Narodowego Warszawskiego" za lata 1803-1816 ze spisami przedstawień, wykazami autorów oraz "Krótka Kronika Teatru Polskiego" 1765-1807 w "Roczniku" za r.1813 /przedrukował je Ludwik Bernacki w "Teatrze, dramacie i muzyce za Stanisława Augusta", Lwów 1925, T.I/, uzupełnione następnie do r.1814; dalej "Rocznik Towarzystwa Dramatycznego"/Poznań 1816/; J.A. Dmuszewskiego "Spis wszystkich oper, granych w polskim języku na Teatrach Warszawskich, od założenia polskiej sceny do miesiąca października 1820 roku"/"Tygodnik Muzyczny", Warszawa 1820/, przedrukowany z kontynuacją w "Rysie historycznym opery polskiej" Maurycego Karasowskiego /Warszawa 1859/; "Pamiętnik Sceny Warszawskiej na rok 1838, 1839, 1840" Karola Wittego; "Pamiętnik teatrów warszawskich na rok 1871, 1872" Stanisława Goślickiego; Henryka Glińskiego "Pogadanka o teatrze i Teatr polski w Petersburgu", 1882-1893 /trzy serie: Kraków 1883; Petersburg 1892, /893/; "Repertorium Teatru Krakowskiego od dnia 31 grudnia 1830 r. do dnia 11 października 1843 r." w rękopisie Biblioteki Jagiellońskiej/.

Nie mniej szerokie poszukiwanie należało podjąć celem zdobycia danych o drukach. Jeden tylko okres stanisławowski był całkowicie zestawiony w dzie-

le Ludwika Bernackiego "Teatr,dramat i muzyka za Stanisława Augusta" /Lwów 1925/. Utwory ogłoszone później były owszem zarejstrowane w wielkiej obfitości w "Estreicherze" /za wiek XIX/ i w periodykach bibliograficznych "Książka","Przewodnik bibliograficzny","Wykaz Urzędowy Druków" /za wiek XX/,lecz cały ten materiał był jakby utopiony w morzu innych wydawnictw i tym samym mało dostępny.W korzystaniu z "Bibliografii" Estreichera dużą pomoc oddawał "Repertoar" tego autora,jednak opracowany u zarania wydawnictwa objął materiał nie dość jeszcze kompletny,nie wolny od zmyłek i tylko do roku 1871.

Bibliografia ogólna,służąc bogatymi danymi,przyjęte tu zostały jako punkt wyjścia dalszych poszukiwań,gdyż okazało się,że nie są kompletne,materiał ujmują z grubsza,nie wykazując często zawartości książek,wreszcie nie zawsze polegają na autopsji.Biorąc to pod uwagę,należało: dotrzeć do druków,o których się wiedziało,że zawierają utwory dramatyczne;przejrzeć najwięcej takich druków,co do których istniały podejrzenia,że mogą zawierać utwory dramatyczne /zbiory poezji;kalendarze;książki zbiorowe;książki,których autorem był pisarz sceniczny/; zbadać zasoby specjalnych księgozbiorów teatralnych oraz działów teatrowi poświęconych w księgozbiorach ogólnych.

Poszukiwania tego rodzaju ogarnęły szereg bibliotek,przy czym Warszawa dostarczyła fundamentu jako miasto stałego pobytu autora,zaś Kraków i Lwów dopełnień.Ze specjalnych kolekcji teatralnych wyzyskano zbiory Związku Tetarów Ludowych we Lwowie,Instytutu Teatrów Ludowych,tetarów warszawskich /depozyt Biblj. Narodowej/,Związku Artystów Scen Polskich i Związku Teatrów Ludowych w Warszawie; dzięki odpowiednim katalogom dały się całkowicie wyzyskać teatralia Biblioteki Publicznej i Rapperswilskiej w Warszawie.Nad to w Warszawie korzystano z bogatych zbiorów Biblj.Uniwersyteckiej,Ord.Zamoyskich,Ord.Krasińskich i Narodowej z depozytem Wilanowa,zaś dzięki niezwykłej uprzejmości posiadacza przetrząśnięto bibiotekę prywatną p.Jana Michalskiego,który służył na nieocenionego cicerone.Gruntowne poszukiwania były nad to przeprowadzone w Biblj.Jagiellońskiej,zaś różnych dopełnień dostarczyły zbiory Ossolineum i hrą Baworowskich we Lwowie,Ks.Czartorys-

kich i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie,oraz Gabinetu Filologicznego im.G.Korbuta w Warszawie.

W bibliotekach tych przeprowadzono też badania czasopism dla utworów dramatycznych tam zawartych,repertuaru i różnych informacji/zwłaszcza w Uniwersyteckiej,Publicznej,Ord.Zamoyskich,Rapperswilskiej i Narodowej w Warszawie, Jagiellońskiej w Krakowie,nad to w Archiwum m.Lwowa/ oraz korzystano z rękopisów /najwięcej w Biblj.Narodowej,w depozytach teatrów miejskich i Archiwum Akt Dawnych/

Wreszcie osobny kierunek poszukiwań dotyczył materiałów biograficznych celem zdobycia dat urodzenia i ewent.zgonu pisarzy oraz dopełnień rzeczowych,jak rozwiązanie pseudonimów,kryptonimów i anonimów,identyfikacja utworów pod różnymi tytułami,pominięte pozycje literackie.Wobec mas nazwisk wydobytych studia specjalne rzadko przychodziły z pomocą,częściej wypadało korzystać z encyklopedii różnego typu,jak Orgelbrand,Powszechna,Kalendarz "Ruch" na r.1879, "Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na rok 1905","Literatura polska"St.Lama /1919/,"Czy wiesz kto to jest" pod red.St.Łozy/1938/,kończąc na "Polskim Słowniku Biograficznym" Polskiej Akademii Umiejętności i "Słowniku pseudonimów i kryptonimów" Adama Bara.Ponieważ źródła te nieraz zawodziły,należało wyjść poza nie.Korzystano więc z czasopism /Wspomnienia pośmiertne,nekrologi,sprawozdania i notatki/,z ksiąg zmarłych na cmentarzach powązkowskim w Warszawie,łyczakowskim we Lwowie i rakowickim w Krakowie,z archiwów teatrów warszawskich,Związku Artystów Scen Polskich,Związku Autorów i Kompozytorów Scenicznych,z kartoteki Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy w Warszawie,ze spisów nauczycieli i księży i różnych wydawnictw biograficzno-genealogicznych,nad to rozwinięto rozległą akcję, by zdobyć informacje od osób żyjących,zwłaszcza samych autorów.Były to poszukiwania na wyrost,które w drobnej części zostały wyzyskane w niniejszym słowniku,o tyle,o ile zachodziła potrzeba w zakresie pewnych faktów,które wymagały wprowadzenia,sprawdzenia czy też sprostowania.

Tak oto się przedstawia cel niniejszej książki,typ i zakres uw-

uwzględnianych faktów,układ całości i stosowana metoda poszukiwań i dociekań. W stosunku do zastanego stanu wiedzy jest tu niewątpliwie wiele,jednak do kompletu jest jeszcze daleko.Z przyczyn wyżej wskazanych starano się narazie tylko o fundament.

W każdymbądź razie skoro utworów żebrano ponad 10 tysięcy,ogarniając wszelkie typy twórczości scenicznej łącznie z dramatem ludowym i młodzieżowym,zaś ilość haseł imiennych przekroczyła 2900,wolno przypuszczać,że rzeczy ważniejszych nie wiele się chyba pominęło.

Ludwik Simon .

12

Skróty

II.

Czasopisma

Sprawdzić Statut

Teatr w Szkole

Szkoły

Cz. II

Skróty

Ludwik Simon

Dramat polski 1750 – 1939

Bibliografia ~~tekstów~~ utworów

dostała – oddała

p. [illegible] 1-99 – 1-35 – do 12.7

p. Janki – 100-103 – oddała 10.7.

Janki – 104-125 – oddała 11.7.

126-180 – oddała do 166. 13.7

12.7.

~~Brok.~~

Wiecz Rodz // Bogusławska Maria

Bez kropek na końcu

I

14

Skróty.

I

~~tytuły utworów~~ — określenia.

a = akt
bl = bluetka
dial = dialog.
dr = dramat.
dram = dramatyczny (a, e).
drobn. scen. = drobnostka sceniczna.
epil. = epilog.
f = farsa.
fant = fantazja ~~(przy rzeczownikach: fanta=~~
~~styczny).~~
fr = fraszka.
frg = fragment.
grot = groteska.
hist = historyczny (a, e).
hum. = humoreska.
ilustr. muz. = ilustracja muzyczna.
inscen. = inscenizacja
k. = komedia.
k.-dr. = komedio-dramat.
k.-muz. = komedia muzyczna.
k.-op. = komedio-opera.
krt = krotochwila.
krypt. = kryptonizm.
~~wsp. = współautor.~~
lir. = liryczny (a, e).
lud. = ludowy.
mist. = misterium.
mlds = melodramat.
monodr = monodram.

j. n. = jak niżej
j. w. = jak wyżej

II

15

muz. = muzyka (przy rzeczownikn: muzycz=
ny, a, e).
o = operetka.
O = opera.
obr = obraz, obrazek.
oddz. = oddział.
odsł. = odsłona.
pant. = pantomina.
poem = poemat.
poet = poetycki (a, e).
pow. = powieść.
prol. = prolog.
przedst. = przedstawienie.
przer. = przeróbka.
przysł. dram. = przysłowie dramatyczne.
pseud. = pseudonim.
scen. = sceniczny (a, e).
szt. = sztuka.
tr. = tragedia.
tr.-kom. = tragi-komedia.
transf. = transformistyczny (a, e).
wid. = widowisko.
wod. = wodewil.
wsp. = współautor

rubryka „teatr" – miasta, nazwy teatrów, typy widowisk.

Akad = Akademia.
Baz = Bazylianie.

am = amatorski.
Bdg = Bydgoszcz.
Biał = Białystok.
Bobr = Bobrójsk.
Bog = Bogumin.
Bor = Boreml.
Brl = Berlin.
Brzeż = Brzeżany.
Buchw = Buchwałd.
Bucz = Buczacz.
Cie = Cieszyn
Ciech = Ciechocinek.
Częst = Częstochowa.
Droh = Drohiczyn
Dz = Dzisna.
Ekat = Ekaterynosław.
Gd = Gdynia.
Gdńs = Gdańsk.
Gr = Grodno.
Grudz = Grudziądz.

Jez = Jezuici.

Kal = Kalisz.
Kart = Kartuzy.
Karw = Karwina.
Kat = Katowice.
Kiel = Kielce.
Kij = Kijów.
Ko = Koło.
Kr = Kraków
Bag = Bagatela.
Cr = Cricot.
DŻołn = Dom Żołnierza.
Lud = Ludowy

L = Letni.

Micr = Microscena.

Kom.

IV

17

Mj = Miejski.
Niezal = Niezależny.
Now = Nowości.
Powsz = Powszechny.

Kro = Krośc. (Krs = Krosno.)

Lbl = Lublin.

Li = Lida.

Lw = Lwów

L = Letni.
Lud = Ludowy.
M = Mały.
Mj = Miejski.
Niezal = Niezależny.
Now = Nowości.
Pr = Promyk.
Rozm = Rozmaitości.
W = Wielki.

Ł = Łódź

Kam = Kameralny.
L = Letni.
Mj = Miejski.
Pol = Polski.
Pop = Popularny.
T = Talia.
„V" = „Victoria".
W = Wielki.

Łom = Łomża.

Mdl = Modlin. (Moh = Mohilew.)

Msk = Mińsk.

NS = Nowy Sącz.

Nieśw = Nieśwież.

Nowogr = Nowogródek. (Pij = Pijary.)

Pł = Płock.

V

18

Pzń = Poznań
Nar = Narodowy
Nw = Nowy
PWK = Powszechna Wystawa Krajowa.
Pol = Polski
Wlkp = Wielkopolski
Wod = Wodewilowy

Prs = Pińsk. \ por. = poranek.
pp. = popołudniówka.

Przem = Przemyśl.

Ptb = Petersburg
Pol = Polski.

Ptr = Piotrków.

Puł = Puławy
Ra = Rawa.
Rad = Radom. \ Rzesz = Rzeszów.
Szdl = Siedlce.
Słon = Słonim.
Sosn = Sosnowiec.

St = Stanisławów.

Szar = Starogród.

Szcz = Szczuczyn \ szk = szkolny

Szkł = Szkłów.

Tor = Toruń.

W-a = Warszawa.
Alh = Alhambra.
Alk = Alkazar
Ant = Antokol.
Arg = Argus.
Art = Artystyczny.
At = Ateneum.
BV = Belle Vue
Bag = Bagatela.
Ban = Banda.
Bbb = Bi-ba-bo.
Bsg = im. Bogusławskiego.
Cap = Capitol
Chł = na Chłodnej
Com = Comoedia.
CzK = Czarny Kot.

VI
19

Ćwikl = Ćwiklińskiej i Fertnera
Dobr = Dobrzczyńskiej.
Dol Szw = Dolina Szwajcarska.
Dram = Dramatyczny
Dyn = Dynasy.
E = sala Elizeum.
Eld = Eldorado.
F = Filharmonia.
Fant = Fantazja
Fr = im. Fredry.
Handl = Stow. Handlowców.
I Red = Instytut Reduty.
Jask = Jaskółka.
Kam = Kameralny
Kom = Komedia.
Kred = na Kredytowej.
Kwaśn = Kwaśniewskiego
L = Letni
Lud = Ludowy
ŁA = Łazienki Królewskie, Amfiteatr.
M = Mały przy ul. Daniłowiczowskiej.
M(F) = Mały w Filharmonii.
M Sc = Miłośnicy Sceny.
Mal = Malickiej.
Melodr = Melodram.
Min = Miniatury
Mir = Miraż.
Mist = Misterium.
Mom = Momus.
Moz = Mozaika.
N Kom = Nowa Komedia.
N Sc = Nowa Scena.
N Św = Nowy Świat
NT = Nasz Teatr
Nar = Narodowy.
Niezal = Niezależny.

No = Nowy.
Now = Nowości
Nowocz = Nowoczesny.
O = Oaza.
Od = Odeon.
Odr = Odrodzony.
Plac = Placówka
Pol = Polski
Pol Min = Polskie Miniatury.
Pom = Pomarańczarnia
Pop = Popularny.
Pop-lud = Popularno-ludowy.
Powsz = Powszechny.
Pr = Praski.
Przyb = Przybylskiego.

Red = Reduta. [QPQ = Qui Pro Quo.]
Ren = Renesans.
Rozm = Rozmaitości.
SR = Sale Redutowe.
S Rozr = Salon Rozrywek.
Stasz = im. Staszica.
Stoł = Stołeczny.
SzkM = Szkarłatna Maska.
Tiv = Tivoli.
Tow Art = Towarzystwo Artystyczne.
Tow Dram = Towarzystwo Dramatyczne.
Udz = Udziałowy
W = Wielki.
WT = Warsztat Teatralny Państwowego
Instytutu Sztuki Teatralnej.
Wod = Wodewil.
Współcz = Współczesny.
Zjedn = Zjednoczony
Żołn Pol = Żołnierza Polskiego.

Wgr = Węgrowiec.
Wied = Wiedeń.
Pol = Polski.
Wil = Wilanów.
Wit = Witebsk.
Wln = Wilno.
L = Letni.
Lut = Lutnia.
Mj = Miejski.
Nowocz = Nowoczesny.
Pol = Polski.
Red = Reduta.
Syr = Syrokomli.
W = Wielki.
Wł = Włocławek.
Wlk = Wilkomierz.
Włodz = Włodzimierz.
Zak = Zakopane.
Zam = Zamość.
Zł = Złoczów.
Żyt = Żytomierz.

K=Warszawa Bez cudzysłowów ", nigdy nie" (Chochlik) IX

rubryka "Druk" + czasopisma.

"A", W-a = "Astrea", Warszawa.
"AStr", W-a = "Anioł Stróż", Warszawa.
"AfT", Kr = "Afisz teatralny", Kraków.
"Ant Lit", Kr = "Antena Literacka", Kraków.
"At", W-a = "Ateneum", Warszawa.
"Ath", Wln = "Athenaeum", Wilno.
"BOssol", Lw = "Biblioteka Zakł. Nar. im. Ossolińskich we Lwowie."
"BW", W-a = "Biblioteka Warszawska", Warszawa.
"Bies Lit", W-a = "Biesiada Literacka", Warszawa.
"Bluszcz", W-a = "Bluszcz", Warszawa.
"Bud", Ł = "Budowa", Łódź.
"Ch", Lw = "Chata", Lwów.
"Chim", W-a = "Chimera", Warszawa.
"Cykl", W-a = "Cyklista", Warszawa.
"Cz" Kr "Czas", Kraków (Warszawa).
"Cz MŁ PCK", W-a = "Czyn Młodzieży Polskiego Czerwonego Krzyża", Warszawa.
"D Rodz", Tor = "Dom Rodzinny", Toruń.
"Dom Pol", Pń = "Dom Polski", Poznań.
"Dr", W-a = "Droga", Warszawa.
"Druż", W-a = "Drużyna", Warszawa.
"Dwutyg Kobiet", Pń = "Dwutygodnik dla Kobiet", Poznań.
"Dwutyg Lit", Pń = "Dwutygodnik Literacki", Poznań.
"Dz Bdg", Bdg = "Dziennik Bydgoski", Bydgoszcz.

„Dz J”, Kr = „Dziś i Jutro”, Kraków.
„Dz Kij”, Kij = „Dziennik Kijowski”, Kijów.
„Dz Kuj”, In = „Dziennik Kujawski”, Inowrocław.
„Dz Lit”, Lw = „Dziennik literacki”, Lwów.
„Dz M Par”, Lw = „Dziennik Mód Paryskich”, Lwów.
„Dz Pol”, Lw = „Dziennik Polski”, Lwów.
„Dz Pozn”, Pn = „Dziennik Poznański”, Poznań.
„Dz W”, W-a = „Dziennik Warszawski”, Warszawa.
„Dz Wil”, Wl = „Dziennik Wileński”, Wilno.
„Dz Wsz”, Lw = „Dziennik dla Wszystkich”, Lwów.
„Dzw”, Lw = „Dzwonek”, Lwów.
„Dzw Częst”, Częst = „Dzwonek Częstochowski”, Częstochowa.
„E”, W-a = „Echo”, Warszawa.
„E Kal”, Kal = „Echo Kaliskie”, Kalisz.
„E Lit”, Lw = „Echo literackie”, Lwów.
„E Lit-Art”, W-a = „Echo literackie i artystyczne”, Warszawa.
„E M T”, W-a = „Echo Muzyczne i Teatralne”, Warszawa.
„E M T A”, W-a = „Echo Muzyczne, Teatralne i Artystyczne”, Warszawa.
„E Pł Łom”, Pł = „Echa płockie i łomżyńskie”, Płock.
„E Przem”, Przem = „Echo Przemyskie”, Przemyśl.
„E Sc”, W-a = „Ekran i Scena”, Warszawa.
„G Art”, Kr = „Gazeta Artystów”, Kraków.
„G C”, W-a = „Gazeta codzienna”, Warszawa.
„G Chełm”, Chełm = „Gazeta Chełmińska”, Chełmno.

Brak

G Pol – Gaz Pol

„g gd", Gd = „Gazeta Gdańska", Gdańsk.
„g grudz", Grudz = „Gazeta Grudziądzka", Grudziądz.
„g Kal", Kal = „Gazeta Kaliska", Kalisz.
„g Lit", Kr = „Gazeta Literacka", Kraków.
„g Lit", Lw = „Gazeta Literacka", Lwów.
„g Lub", Lbl = „Gazeta Lubelska", Lublin.
„g Lud", W-a = „Gazeta Ludowa", Warszawa.
„g Nar", Lw = „Gazeta Narodowa", Lwów.
„g Rad", Rad = „Gazeta Radomska", Radom.
„g Św", Św = „Gazeta Świecka", Świecie.
„g W", W-a = „Gazeta Warszawska", ~~Warszawa~~.
„g Wsz", Lw = „Gazeta dla Wszystkich", Lwów.
„gł", W-a = „Głos", Warszawa.
„gł Nar", Kr = „Głos Narodu", Kraków.
„godz Pol", Ł = „Godzina Polski", Łódź.
„gon I", Lw = „Goniec i Iskra", Lwów.
„gon Kr", Kr = „Goniec Krakowski", ~~Kraków~~.
„gon Ł", Ł = „Goniec Łódzki", ~~Łódź~~.
„gon T", W-a = „Goniec Teatralny", Warszawa.
„gon Wlkp", Pz = „Goniec Wielkopolski", Poznań.
„gw", Wln = „Gwiazdka", Wilno.
„gw Ciesz", Ciesz = „Gwiazdka Cieszyńska", ~~Ciesz.~~
„gr", Kart = „Gryf", Kartuzy.
„gr Kasz", Kart = „Gryf Kaszubski", Kartuzy.

XII

25

„Hal", ~~Lw~~ = „Haliczanin", Lwów.
„Hel", ~~Wł~~ = „Helios", Włocławek.
„Hlj", ~~Kr~~ = „Helios", Kraków.
„Hst", ~~Kr~~ = „Hostia", Kraków.
„I", ~~Lw~~ = „Irys", Lwów.
„I Gł Nar", ~~Kr~~ = „Illustrowany Głos Narodu", Kraków.
„IKC", ~~Kr~~ = „Illustrowany Kurjer Codzienny", Kraków.
„Il Pol", ~~Kr~~ = „Illustracja Polska", Kraków.
„Is", ~~W-a~~ = „Iskry", Warszawa.
„Izr", W-a = „Izraelita", Warszawa.
„Jutrz", ~~Lw~~ = „Jutrzenka", Lwów.
„Jutrz Pol", ~~Lw~~ = „Jutrzenka Polska", Lwów.
„KC", W-a = „Kurjer Codzienny", Warszawa.
„K Krak", ~~Kr~~ = „Kurjer Krakowski", ~~Kraków~~.
„K Lit", ~~Wln~~ = „Kurjer Litewski", Wilno.
„K Lit-Nauk", ~~Kr~~ = „Kurjer Literacko-Naukowy", Kraków. (dod. do IKC)
„K Lub", ~~Lbl~~ = „Kurjer Lubelski", ~~Lublin~~.
„K Lw", ~~Lwów~~ = „Kurjer Lwowski", ~~Lwów~~.
„K Ł", Ł = „Kurjer Łódzki", ~~Łódź~~.
„K Pł", ~~Pł~~ = „Kurjer Płocki", Płock.
„K Pol", ~~Kr~~ = „Kurjer Polski", Kraków.
„K Pol", W-a = „Kurjer Polski", Warszawa.
„K Pozn", ~~Pz~~ = „Kurjer Poznański", Poznań.
„KT", W-a = „Kurjer Teatralny", Warszawa.
„KW", W-a = „Kurjer Warszawski", ~~Warszawa~~.
„Ka", ~~Kr~~ = „Kalina", Kraków.
„Kal", ~~Kal~~ = „Kaliszanin", Kalisz.
„Kam" ~~Chełm Lub~~ = „Kamena", Chełm Lubelski.

~~XIII~~
26

„Kat", Byt = „Katolik", Bytom.
„Kat Pol" = „Katolik Polski".
„Kł", W-a = „Kłosy", Warszawa.
„Kó Dom", W-a = „Kółko domowe", Warszawa.
„Kó Rodz", Lw = „Kółko Rodzinne", Lwów.
„Kol", W-a = „Kolce", Warszawa.
„Kolej" = „Kolejarz".
~~„Korespondent~~
„Kor Pł", Pł = „Korespondent Płocki", Płock.
„Kr Wiad", W-a = „Kronika Wiadomości Krajowych i Zagranicznych", Warszawa.
„Krj", Kr = „Kraj", Kraków.
„Krj", Ptb = „Kraj", Petersburg.
„Kron Rodz", W-a = „Kronika Rodzinna", Warszawa.
„Kryt", Kr = „Krytyka", Kraków.
„Kult", W-a = „Kultura", Warszawa.
„L Kat", Kr = „Lud Katolicki", Kraków.
„Lw T", Lw = „Lwów Teatralny", Lwów.
„Lw Wiad Muz Lit", Lw = „Lwowskie Wiadomości Muzyczne i Literackie", Lwów.
„M Pis", W-a = „Moje Pisemko", Warszawa.
„M Pol", W-a Kr = „Myśl Polska", Warszawa-Kraków.
„M Św", Lw = „Mały Światek", Lwów.
~~„Mestw Tor = „Mestwin", Toruń.~~
„Mies K Pol", W-a = „Miesięcznik Kurjera Polskiego", Warszawa.
„Mies Lit Szt", W-a = „Miesięcznik Literatury i Sztuki", Warszawa.
„Mł", Kr Lw = „Młodzież", Kraków, Lwów.
„Mł Pol", W-a = „Młody Polak", Warszawa.
„Mł Polka", W-a = „Młoda Polka", Warszawa.

Brak

NG = Nowa Gazeta, W.

XIV

27

„Mł Sp", W-a = „Młody Spółdzielca", Warszawa.
„Mon", Lw = „Monitor", Lwów.
„Mr", Lw = „Mrówka", Lwów.
„Mr Pozn", Pń = „Mrówka Poznańska", Pń.
„Ms", Kr = „Maski", Kraków.
„Mus", Kr = „Musaion", Kraków.
„Muz Dom", W-a = „Muzeum Domowe", Warszawa.
„N Kł", W-a = „Nasze Kłosy", Warszawa.
„N Krj", Lw = „Nasz Kraj", Lwów.
„N Kw", Wa = „Nowa Kwadryga", Warszawa.
„N M Par", W-a = „Nowe Mody Paryskie", Warszawa.
„N Prz", Kij = „Nasza Przyszłość", Kijów.
„N Przegl Lit Szt", W-a = „Nowy Przegląd Literatury i Sztuki", Warszawa.
„N Przyj L" = „Nowy Przyjaciel Ludu".
„N Ref", Kr = „Nowa Reforma", Kraków.
„N Św", W-a = „Nasz Świat", Warszawa.
„N W", Pń = „Nowe Wici", Poznań.
„Ni", W-a = „Niwa", Warszawa.
„Niew", Lw = „Niewiasta", Lwów.
„Now", Lw = „Nowiny", Lwów.
„Now", W-a = „Nowiny", Warszawa.
„Odr", W-a = „Odrodzenie", Warszawa.
„Ogn", W-a = „Ogniwo", Warszawa.
„Ogn Dom", Lw = „Ognisko Domowe", Lwów.
„Ogn Rodz", Ł = „Ognisko Rodzinne", Łódź.
„Ok Poet", Ost = „Okolica Poetów", Ostrzeszów.
„Ond", Gr = „~~Ondyna~~ Druskienickich źródeł", Grodno.

Ondyna

„Op Dom", W-a = „Opiekun Domowy", Warszawa.
„Op pol dz", Lw = „Opiekun polskich dziatek", Lwów.
„Ośw", Pń = „Oświata", Poznań.
„Pam Gal", Lw = „Pamiętnik Galicyjski", Lwów.
„Pam Lit", Lw = „Pamiętnik Literacki", Lwów.
„Pam ScW", W-a = „Pamiętnik Sceny Warszawskiej", Warszawa.
„Pam W", W-a = „Pamiętnik Warszawski", Warszawa.
„Pant", Par = „Panteon", Paryż.
„P-ń" = „Pam", Warszawa.
„PT", W-a = „Płomyk", Warszawa.
„PT-ek", W-a = „Płomyczek", Warszawa.
„Pn", W-a = „Pion", Warszawa.
„Po", W-a = „Pióro", Warszawa.
„Pob", W-a = „Pobudka", Warszawa.
„~~Poch Ser~~
„Poch Ser", Gr = „Pochodnia Serafickа", Grodno.
„Pod dz. L.P.", W-a = „Podarunek dla dzieci", Lud Polski. Warszawa.
„Pol Sc Szt", W-a = „Polska Scena i Sztuka", Warszawa.
„Por T Ch", Lw = „Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich", Lwów.
„Pos", W-a = „Posiew", Warszawa.
„Post", Wied = „Postęp", Wiedeń.
„Pr", W-a = „Prawda", Warszawa.
„Pr AS", W-a = „Pro Arte et Studio", Warszawa.
„Pr M", W-a = „Prosto z mostu", Warszawa.
„Pr Wlkp", Pń = „Praca Wielkopolska", Poznań.
„Prc", Pń = „Praca", Poznań.

„Prk", ~~Lw~~ Pń = „Promyk", Lwów, Poznań.
„Prm", Kr = „Promyk", Kraków.
„Przegl", ~~Lw~~ = „Przegląd", Lwów.
„Przegl Nauk", W-a = „Przegląd Naukowy", Warszawa.
„Przegl Pelpl", Pelpl = „Przegląd Pelpliński", Pelplin.
„Przegl ~~ad~~ Pol", Kr = „Przegląd Polski", Kraków.
„Przegl Pozn", Pń = „Przegląd Poznański", Poznań.
„Przegl Tyg", W-a = „Przegląd Tygodniowy", Warszawa.
„Przegl W", W-a = „Przegląd Warszawski", Warszawa.
„Przew Mł Powst", Kat = „Przewodnik Młodzieży Powstańczej", Katowice.
„Przew Nauk Lit", ~~Lw~~ = „Przewodnik Naukowy i Literacki", Lwów.
„Przyj D Pol", Star = „Przyjaciel Domu Polskiego", Starogard.
„Przyj Dz", ~~Lw~~ = „Przyjaciel dzieci", Lwów.
„Przyj Dz", W-a = „Przyjaciel dzieci", Warszawa.
„Przyj Dz Mł", Chł = „Przyjaciel dzieci i młodzieży", Chełmno.
„Przyj Dz Mł", Pń = „Przyjaciel dzieci i młodzieży" Poznań.
„Przyj Dom", ~~Lw~~ = „Przyjaciel Domowy", Lwów.
„Przyj L (Dom)", ~~Lw~~ = „Przyjaciel Ludu (Domowy), Lwów.
„Przyj L Gość", Pń = „Przyjaciel Ludu. Gość", Poznań.
„Przyj Trzeźw", Pń = „Przyjaciel Trzeźwości", Poznań.

„Psz Kr", Kr = „Pszczółka Krakowska", Kraków.
„R", Lw = „Ruch", Lwów.
„R Lit", Lw = „Ruch Literacki", Lwów.
„Rk Pol", Kr = „Rok Polski", Kraków.
„Rob", W-a = „Robotnik", Warszawa.
„Rodz", W-a = „Rodzina", Warszawa.
„Rom P", W-a = „Romansi Powieść", Warszawa.
„Rozm", Lw = „Rozmaitości", Lwów.
„Rozr Dz Mł", W-a = „Rozrywki dla dzieci i młodzieży", Warszawa.
„Ryc N.ep", Niep = „Rycerz Niepokalanej", Niepokalanów.
„Sc Ośw", Pń = „Scena Oświatowa", Poznań.
„Sc Szt", W-a = „Scena i Sztuka", Warszawa.
„Sf", W-a = „Sfinks", Warszawa.
„Siew Pr", Sand = „Siewca Prawdy", Sandomierz.
„Skam", W-a = „Skamander", Warszawa.
„Sł", W-a = „Słowo", Warszawa.
„Sł Pol", Lw = „Słowo Polskie", Lwów.
„Sł Pom", Tor = „Słowo Pomorskie", Toruń.
„Sł-o", W-a = „Słonko", Warszawa.
„Słow", W-a = „Słowianka", Warszawa.
„Sp", W-a = „Sport", Warszawa.
„Str nW", Tor = „Straż nad Wisłą", Toruń.
„Str Pol" = „Straż Polska".
„Strz", Lw = „Strzecha", Lwów.
„Szk społ lit", Kr = „Szkice społeczne i literackie", Kraków.
„Szt Pol" ~~gł~~ – Sztuka Polska
„Śmi", Pń = „Śmieszek", Poznań.

XVIII

31

„Śt", ~~Lw~~ = „Świt", Lwów.
„Św", Kr = „Świat", Kraków.
„Św", W-a = „Świat", Warszawa.
„Św Dram", W-a = „Świat Dramatyczny", Warszawa.
„Św Ill", ~~W-d~~ = „Świat Illustrowany", Wiedeń.
„Św LitT" / Ł = „Świat Literacki i Teatralny", Łódź.
„Św-d", ~~W-a~~ = „Światowid", Warszawa.
„T", W-a = „Teatr", Warszawa.
„T Lud", W-a = „Teatr Ludowy", Warszawa.
„T Szk", W-a = „Teatr w szkole", Warszawa.
„Tow pił dz" Lw = „Towarzysz pilnych dziatek", Lwów.
„Trub Pol", W-a = „Trubadur Polski", Warszawa.
„Trub W", W-a = „Trubadur Warszawy", Warszawa.
„Trzeźw", W-a = „Trzeźwość", Warszawa.
„Tydz" ~~Lw~~ = „Tydzień", Lwów
„Tydz", ~~Ptr~~ = „Tydzień", Piotrków.
„Tydz Pol", Lw = „Tydzień Polski", Lwów.
„Tyg Ill", W-a = „Tygodnik Illustrowany", Warszawa.
„Tyg Lit", Pn = „Tygodnik Literacki", Poznań.
„Tyg Lw", Lw = „Tygodnik Lwowski", Lwów.
„Tyg MP", W-a = „Tygodnik Mód i Powieści", Warszawa.
„Tyg Nar", Lw = „Tygodnik Narodowy", Lwów.
„Tyg Powsz", W-a = „Tygodnik Powszechny", Warszawa.

XIX

32

„Tyg Wlkp", Pń = „Tygodnik Wielkopolski", Poznań.
„W St", W-a = „W Słońcu", Warszawa.
„Wan" W-a = „Wanda", Warszawa.
„War", Pń = „Warta", Poznań.
„Waw", Kr = „Wawel", Kraków.
„Wędr", W-a = „Wędrowiec", W-wa.
„Wi Wlkp", Pń = „Wici Wielkopolskie", Poznań.
„Wiad Lit", W-a = „Wiadomości Literackie", Warszawa.
„Wieczór W", W-a = „Wieczór Warszawski", Warszawa.
„Wień", Kr = „Wieniec", Kraków.
„Wień", W-a = „Wieniec", Warszawa.
„Wlk", W-a = „Wiek", Warszawa.
„Wlk ilustr", W-a = „Wiek ilustrowany", Warszawa.
„Wlk Mł", Lw = „Wiek Młody", Lwów.
„Wlkp", Pń = „Wielkopolanin", Poznań.
„Wł", Wln = „Włóczęga", Poznań. Wilno
„Wo", Lw = „Wola", Lwów.
„Wsp P", W-a = „Współczesny Pan", Warszawa.
„Z", W-a = „Zet", Warszawa.
„Zar Śl", Cz = „Zaranie Śląskie", Cieszyn.
„Zb Lit", Kr = „Zbieracz literacki", Kraków.
„Zdr", Pń = „Zdrój", Poznań.
„Zo", W-a = „Zorza", Warszawa.
„Zo Ojcz", Lw = „Zorza Ojczysta", Lwów.
„Źr", Kr = „Źródło", Kraków.
„Ż", Kr = „Życie", Kraków.
„Ż", W-a = „Życie", Warszawa.
„Ż Kat", Łk = „Życie Katolickie", Łuck.
„Ż T", W-a = „Życie Teatru", Warszawa.
„Źr Mo", Wln = „Źródło Mocy", Wilno.

Z - Ż

Tomasz A., ob A. Tomasz

czy jest odczytacz [2]

j. n. = jak niżej

j. w. = " wyżej

Dodać

Estr. = Estreicher Karol: Bibliografia polska

Bib. Teatru Ława(?) =

BN = Bib. Narod.

Ny? Skrót nie objaśniony! New York?

vid. Mayzel s. 658!!

Loza Ktj

Zwrot

Dolbač

Dzierżoniów

34

Qu
152
160
GERICHTSFELD

35

<u>Herát</u>

<u>Pír = Predsírit, Lwór</u>

41 42 44 44

16° 55′ ö. L. v. Greenwich

20 35′ 21 22

36

Simon Skróty Dodać! nie objaśnione

Skimb. (s 629. Macherzyńska!)?

Estr.

! Bow. = Bib. Bawarowskich

A

42 44 44

6°55′ ö.L.v.Greenwich

21 22 23

35′

Skróty dod

BN = Bib. Narod

Bib. Teatr. Dramat = Biblioteka

Zapytać prof. H. Kahna

czy W. Brzeska nap. pod pseud.

Eminus.